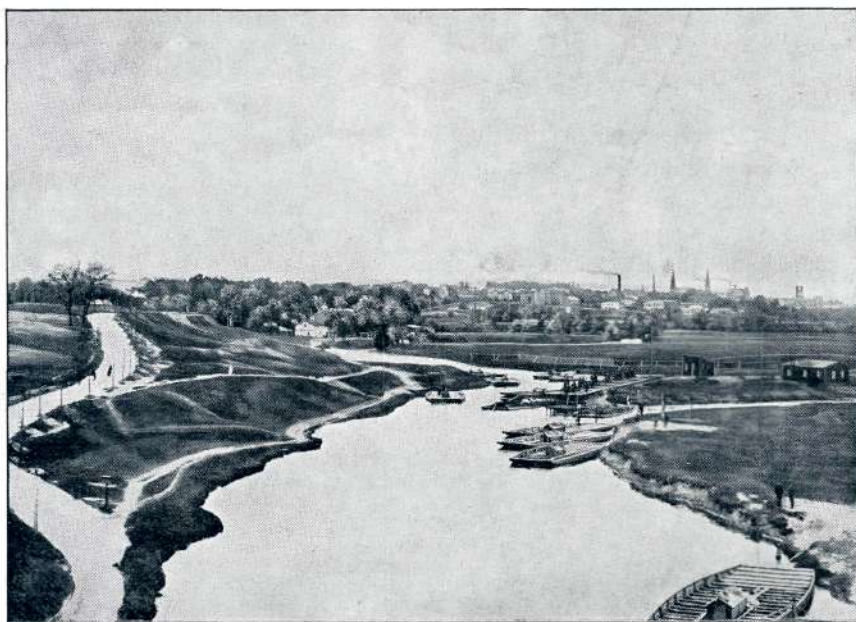

se hvali lažnivo Lukačan o svoji Marjeti. Pa kaj ima fant od tako pridne? Izdelano revo dobi, ki se rada odpočije, ko dobi moža.

Od Devina do Trsta je šumelo o moji sreči. Botri in tete, vse me je blagrovalo. A jaz nespametnica! Dobro mi je delo blagrovanje, dopadla se mi je velika hiša, bogato polje — ali Bazovičan je nerodno postavljaj besede, kadar je govoril z menoj, pri hoji je imel nerodne noge — jaz nisem čutila tiste sreče, o kateri se govori v ljubezenskih povestih. Klobuk boš pokrila, vozila se boš k maši, mi je dejala mati. Uvaževala sem take razloge. Bila sem izprošena nevesta. Čez šest tednov bi morala biti poroka. Kar se pripelje, se ustavi pred našo

„KOT TREH CESARJEV“ PRI MISLOVICAH V ZGORNJI ŠLEZIJ
kjer se stikajo Avstrija, Nemčija in Rusija

hišo bel samodrž. Mlad mož, čigar lepote ni pačila širokouha kapa, je klical: Hej ošterija — vina sem! — Skočila sem k njemu. Mudilo se mu je — ali ni šel naprej. Dolgo je stal samodrž, dolgo je sedel lastnik pod murvo, se laskal prismojeni kmetski revici. Ko je odšel, je nosil v gumbnici nagelj z mojega okna.“

Jelušička zastane in se oddahne. Njene oči se zamaknejo nekam. Morda vidi pred seboj lepo sliko, kajti obraz ji razsvetli sanjav usmev, oči se ovlažijo, ko povzame: „Gospodična! Torini slovi za najlepšega pomorskega častnika, za najlepšega Tržičana. Zgodaj se je seznanil z ženskami — stare in mlade, od šivilje do guvernerjeve gospe, od subretke do primadone, vse v Trstu nori za njim. Il bel moro, il

bel capitano, ga imenujejo. Kako naj bi bila ostala hladna napram njemu? Čednost samo bi me bila mogla obvarovati, a te čednosti, skromnosti in pobožnosti nisem imela! Gospodična, zahvaljajte Boga, da je ostala čista Vaša ljubezen, da se je spominjate brez sramote. Mene so opijanile besede lepega moža. Bil je tudi tedaj kapitan na Delfinu, vozil od Trsta v Bombay. Povedal mi je, da bo njegovi ženi lahko varati ga, ker ga ni po pol leta domov. Ugovarjala sem mu, da niso ženske take, no, on se je smejal, mi našteval nezveste ženske in mi obljubil, da me vzame, ako mu ostanem vedno zvesta. Zaklela sem se — vse drugo si lahko mislite, gospodična. On je čakal svoje ture in imel čas spravljati ob pamet ubogo deklet; morda je tudi veroval takrat sam svojim obljubam — saj človek ne more vedno, kar bi rad. O gospodična Nevenka, jaz prevarana, zapuščena reva ga zagovarjam še vedno . . .“

„Ženske smo vedno take,“ prikima žalostno Nevenka.

„Ženska veruje vse, odpušča vse. No, kaj Vam pravim. Kar je prišel kapitan, sem bila čisto zmedena. Bazovičan mi je postal zoprni, vse moje ničemurne sanje so se obudile . . . Oče je videl moje neumno počenjanje, prepovedal mi je streči Toriniju, bližati se mu. Ali mati me je podpirala in tačas, ko je menil oče, da sedim pri delu v svoji sobi, tačas sem čakala na cesti Tržičana. — Gospa postaneš, se je veselila mati, res te išče sreča, ko te zasnuje kapitan, od-

povemo Bazovičanu. — Uboga, v hčerko slepo zaljubljena mati! Da je bila modrejša, ne bi trlo hčerke toliko gorje. Povem Vam, gospodična, da bom ravnala jaz čisto drugače s svojo Riko. Strogo . . .“

Jelušička se zagleda nekam trdo in ostro ji leže okrog ustnic. Nevenka jo opomni: „Vi ste tedaj odpravili Bazovičana?“

„O ni bilo treba, izostal je sam. Po prvem Torinijevem obisku. Kako je bilo potem pri nas, Vam ne bom pravila. Oče in mati sta se kregala venomer, jaz sem hujšala, bledela. A tedaj sem verovala vendar še. Rekel je, da pride še. Jaz sem čakala, noč in dan. Tako dolgo, da sem brala v „Piccolu“, da je odplul Delfin v Bombay; kapitan mu je Torini. Odšel! Brez pozdrava in obvestila . . .“